

Informatienota voor: vergadering algemeen bestuur

Datum: 30 maart 2023

Onderwerp: Jaarlijkse monitoring risicoprofiel

Agendapunt: 9

Kenmerk: AB/2307

Portefeuillehouder: A.H. Bronsvoot

Bijlage: Niet van toepassing

Kennis nemen van

1. De uitkomsten van de jaarlijkse monitoring van het regionaal risicoprofiel;
2. De verhoging in de beoordeling van de kans op 'natuurbranden' van waarschijnlijk naar zeer waarschijnlijk;
3. De verhoging in de beoordeling van de kans op 'extreem weer' van mogelijk naar waarschijnlijk.
4. De procesgang dat de inhoudelijke vertaling van de jaarlijkse monitoring onderdeel is van de reguliere beleidscyclus.

Inleiding

Op 10 december 2020 is het regionaal risicoprofiel 2021-2024 vastgesteld door het AB. Het risicoprofiel geeft antwoord op de vragen: *Wat kan ons overkomen en hoe erg is dat?*

Het risicoprofiel omvat een overzicht van de aanwezige risicovolle situaties en de soorten incidenten die zich kunnen voordoen in de regio. De risico's zijn, volgens de landelijk vastgestelde systematiek, beoordeeld op waarschijnlijkheid en impact. Deze beoordeling heeft plaatsgevonden op basis van scenario's die symbool staan als maatgevend incident voor onze regio.

Proces jaarlijkse monitoring

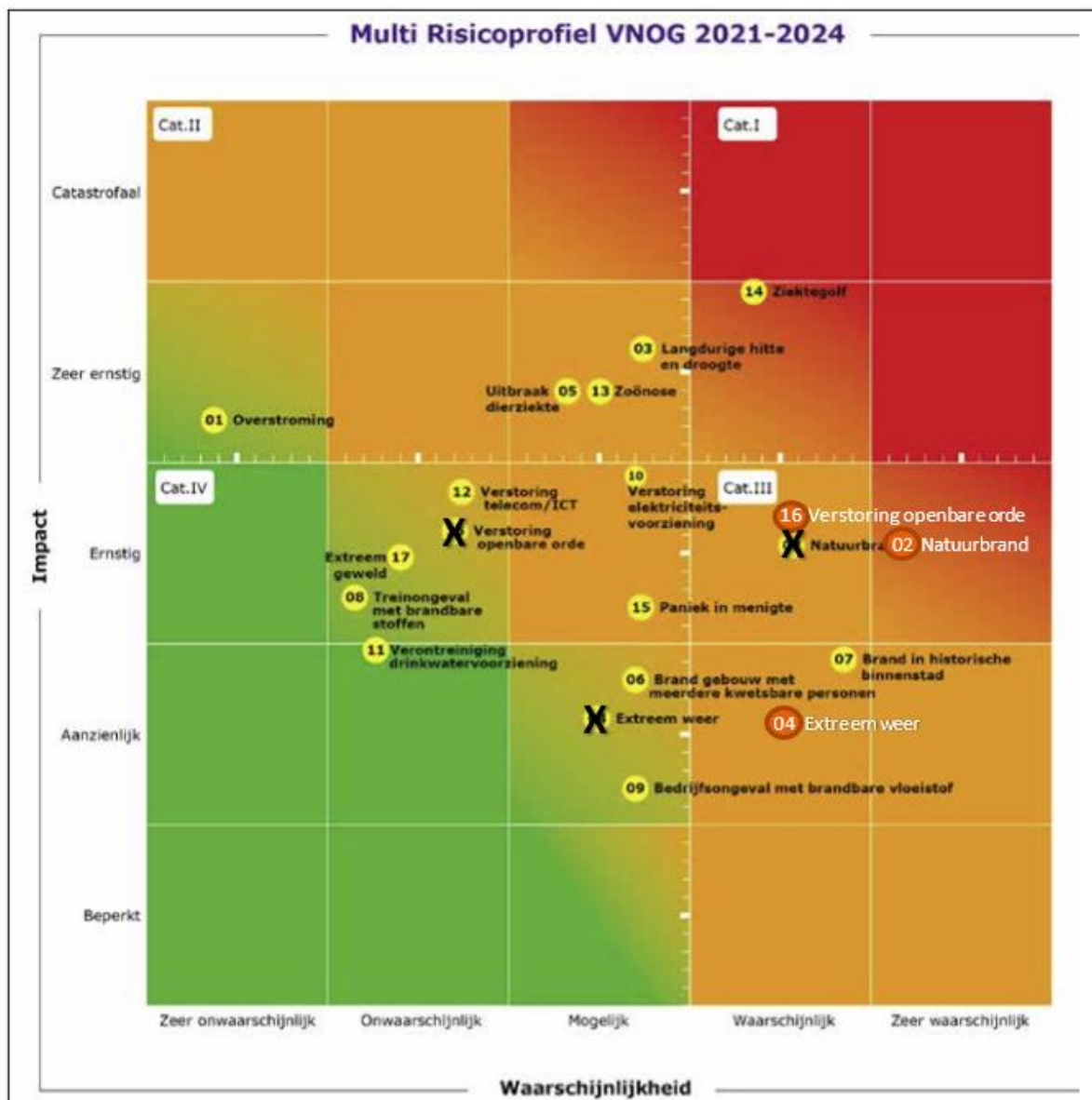
Bij de vaststelling van het regionaal risicoprofiel is afgesproken om een jaarlijkse monitoring uit te voeren, zodat factoren die van invloed zijn op het profiel vroegtijdig in beeld zijn.

Voor ieder crisistype in het risicoprofiel is een verantwoordelijke proceseigenaar aangewezen bij de vaststelling van het regionaal risicoprofiel. Dit is de hulpverleningsdienst of crisispartner waar bij het betreffende crisistype de grootste inzet plaatsvindt. De proceseigenaren zijn de brandweer, GHOR, Politie, Bevolkingszorg en in het geval van de crisispartners is dit belegd bij Crisisbeheersing.

De proceseigenaar neemt alle trends en ontwikkelingen door voor het crisistype waarvoor de procesverantwoordelijkheid bij zijn organisatie ligt. Op basis hiervan bekijkt de proceseigenaar of dit leidt tot een bijstelling van de scoring van het crisistype op impact dan wel waarschijnlijkheid en dit wordt besproken met de leiding van zijn organisatie. Voor de bijstelling van de scoring wordt de landelijke methodiek gebruikt, evenals bij het opstellen van het regionaal risicoprofiel in 2020. Het voorstel van de proceseigenaar en de overwegingen hierbij worden besproken in de multidisciplinaire werkgroep risicoprofiel en daar bekrachtigd.

Kernboodschap

Met de in deze notitie voorgenomen wijzigingen, en de in 2021 doorgevoerde wijziging op risicotype verstoring openbare orde, wijzigt het risicodiagram van de VNOG. Op de volgende pagina is het actueel risicodiagram opgenomen.

Onderbouwing

Eind 2022 heeft de jaarlijkse monitoring van het risicoprofiel 2021-2024 plaatsgevonden door de multidisciplinaire werkgroep risicoprofiel.

- Recent is het rapport natuurbrandsignaal 2023 verschenen. Hieruit blijkt dat het risico op 'natuurbranden (VNOG-02)' in de toekomst (nog) vaker voor gaat komen en ook dat de branden intenser verwacht worden met een grotere impact op de samenleving. Dit beeld is bevestigd in de extreem droge en hete jaren van 2018 t/m 2022. Mede op basis hiervan zijn natuurbranden in de Rijksbrede risicoanalyse nationale veiligheid voor zowel klimaat als natuurrampen, als bedreiging van vitale infrastructuur opgeschaald van waarschijnlijk naar zeer waarschijnlijk. De impact is beoordeeld op ernstig, dit is gelijk aan ons huidige profiel. Gezien het feit dat in onze regio de grootste omvang aan natuurgebieden ligt, waarin een groot aantal functies liggen van recreatiebedrijven, zorginstellingen, gebieden wonen & werken en infra (mobiliteit en vitaal) verdient dit risico de komende periode interdisciplinaire aandacht en samenwerking van de betrokken partijen.

- Voor het risico **‘extreem weer’ (VNOG-04)** wordt de waarschijnlijkheid van ‘mogelijk’ aangepast naar ‘waarschijnlijk’. Door meerdere kolom- en crisispartners is de klimaatverandering en daarmee gepaard gaande toename van piek- en clusterbuien benoemd als ontwikkeling waar wij rekening mee moeten houden in onze risico inschatting. Dit beeld wordt bevestigd in diverse klimaatrapportages. Bij het opstellen van het volgende risicoprofiel zullen de in 2023 verwachte klimaatscenario’s van het KNMI een belangrijk brondocument vormen.
- Het extreem weer heeft ook invloed op het risicotype **‘overstromingen (VNOG-01)’**. In een worst-case scenario heeft het extreem weer een cascade effect dat leidt tot overstroming. In het risicoprofiel 2021-2024 wordt gewerkt op basis van maatgevende risico’s. Voor overstroming is dit het scenario overstroming door hoogwater/dijkdoorbraken. Daarvoor verandert de risico en impact beoordeling op dit moment niet. Bij het opstellen van het volgende risicoprofiel worden de klimaatscenario’s die het KNMI in de loop van 2023 uitbrengt nadrukkelijk betrokken en vindt op basis hiervan een hernieuwde afweging plaats van alle risico’s die een relatie hebben met het klimaat (zoals overstroming, hitte & droogte en natuurbrand). Voor overstroming kan dit betekenen dat er dan een andere inschaling komt op basis van het scenario overstromingen door wateroverlast.
- Op het gebied van **‘uitbraak dierziekte (VNOG-5)’** zien we dat de trend zich voorzet dat de vogelgriep gedurende het jaar niet meer verdwijnt. Dit virus deed zich voorheen meer seizoensgebonden voor. Op termijn zou dit invloed kunnen hebben op de kans van het voordoen van dit incidenttype, op dit moment geeft het nog geen aanleiding tot een wijziging.
- Het scenario **‘treinongeval met brandbare en giftige stoffen (VNOG-08)’** is gebaseerd op een locatie in de gemeente Apeldoorn waar op dit moment een tunnel wordt gerealiseerd (2022/2023). In het volgend risicoprofiel zal beoordeeld worden of dit leidt tot ofwel een aanpassing van de beoordeling van de impact en waarschijnlijkheid of de keuze voor een andere locatie die meer symbool staat voor maatgevend voor dit risico in de regio.
- Voor het risico **‘verstoring elektriciteitsvoorziening (VNOG-10)’** wordt gesignaleerd dat de energietransitie meer en meer in een stroomversnelling komt. We zien onder andere het gebruik van nieuwe energiebronnen (waterstof) toenemen en een trend (en behoefte) om capaciteit in batterijen of andere energiedragers te bufferen. De landelijke beoordeling van dit scenario heeft vooralsnog niet geleid tot een wijziging. Wel wordt gewerkt aan een nationaal crisisplan elektriciteit.
- In het kader van het risico **‘verstoring drinkwatervoorziening (VNOG-11)’** zijn in het afgelopen jaar nieuwsberichten verschenen over een mogelijk drinkwatertekort in de toekomst. Dit is een belangrijke ontwikkeling om te monitoren. Echter leidt dit niet tot een acuut watertekort, hooguit in de verre toekomst tot een verminderde beschikbaarheid en noodzaak tot verdeling van schaarste. De inschaling van het risicotype verandert dus ook niet.
- Voor het risico **‘Ziektegolf (VNOG-14)’** is bij de vaststelling van het risicoprofiel eind 2020 afgesproken om een worst case scenario gebaseerd op de Covid-19 uitbraak op te stellen. De uitwerking hiervan is gepland voor het jaar 2024; zodat ook de evaluatierapporten betrokken kunnen worden. Bij dit scenario speelt met name het tekort aan personeel. Het tekort aan personeel is al een uitdaging in de reguliere situatie en bij een ziektegolf in het bijzonder.
- Bij de jaarlijkse update in 2021 is het risico **‘Verstoring openbare orde (VNOG-16)’** verhoogd van onwaarschijnlijk naar zeer waarschijnlijk. De huidige maatschappelijke omstandigheden, zoals stikstofproblematiek, asielcrisis, inflatie en de oorlog in Oekraïne zorgen ervoor dat de verhoogde classificatie bij maatschappelijke onrust gerechtvaardigd blijft.

Consequenties

De verschuiving naar een hogere waarschijnlijkheid van deze twee crisistypen bevestigt de reeds eerder gemaakte beleidskeuzes.

- Het risico op natuurbrand is een vaste prioriteit in de VNOG organisatie en daarom ook geborgd met een structurele positie en formatie in onze organisatie. VNOG werkt als koploper regio op dit gebied

nauw samen met landelijke en regionale samenwerkingspartners om ons (nog) beter voor te bereiden op dit type crisis.

- Het risico op extreem weer is in het beleidsplan 2021-2024 reeds aangewezen als geprioriteerd risico. In de afgelopen periode is gewerkt aan de ontwikkeling van een risicomonitoringssysteem op dit type risico met als doel de crisisorganisatie op het juiste moment in positie te brengen. Daarnaast heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de voorbereiding van inwoners op dit risicotype en zal deze zomer gestart worden met een campagne op het gebied van hitte en droogte. Tot slot wordt een multidisciplinair incidentbestrijdingsplan uitgewerkt op extreem weer.

Communicatie/ Vervolg

De rapportage over de activiteiten in het kader van het regionaal risicoprofiel vindt zoals afgesproken plaats via de reguliere planning en control cyclus (Financiële verkenningen en jaarverslag).

Daarnaast wordt een artikel geplaatst in ons magazine Voorop in Veiligheid over de jaarlijkse monitoring. Dit magazine wordt beschikbaar gesteld aan onze relaties, waaronder onze netwerkpartners en raadsleden, en op onze website geplaatst.

Reguliere beleidscyclus

De ervaring leert dat het wegen van de risico's veel tijd kost. Daarom worden in de loop van dit jaar de werkzaamheden gestart om te komen tot een Risicoprofiel 2025-2028. Het consultatie- en besluitvormingsproces vindt in 2024 plaats.

Conform de reguliere cyclus wordt in 2024 ook het Regionaal Beleidsplan (met daarin het dekkings- en spreidingsplan) en Regionaal Crisisplan herzien.